

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра журналістики та мовної комунікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан гуманітарно-педагогічного факультету
_____ Савицька І.М.
“ ____ ” _____ 20 ____ р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри журналістики та
мовної комунікації
протокол №12 від “17” квітня 2025 р.
Завідувач кафедри
_____ Харченко С.І.

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Журналістика»
доктор філологічних наук, професор
_____ Харченко С.В.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
«Практична підготовка (навчальна практика)»

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Спеціальність С 7 Журналістика

Освітня програма «Журналістика»

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: Жежера Н.П, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації

Опис навчальної дисципліни

Навчальна практика має ознайомчий характер. На цьому етапі здобувачі освіти працюють у колективах, беруть участь у плануванні, вносять пропозиції щодо створення матеріалів. Практика розвиває у студентів навички логічного мислення, аналітичну здатність розв'язувати професійні завдання, вміння діяти в кризових ситуаціях.

Під час практики у студентів формуються навички з аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища організації, стратегічного й поточного планування, обґрунтування рішень, спрямованих на підвищення ефективності розвитку організації.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	С 7 Журналістика	
Освітня програма	Журналістика	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів		
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	4	
Лекційні заняття		год.
Практичні, семінарські заняття	90 год.	год.
Лабораторні заняття	-	год.
Самостійна робота		год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти		

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної практики

Метою навчальної практики є вивчення специфіки і досвіду роботи редакцій газет, телебачення, радіо та інтернет-медіа, а також здобуття практичного досвіду у підготовці матеріалів в інформаційних та аналітичних жанрах, ознайомлення з функціонуванням медіа в сучасних реаліях.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

СК04. Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність.

СК05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

ПР07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

2. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів		Кількість годин
	Етап 1. Вивчення документації та планування діяльності	
1.	Установча конференція	2 год.
2.	Вивчення документації, пов'язаної із проходженням практики	2 год.
3.	Планування практики, визначення завдань для кожного змістового компоненту та узгодження із керівником від університету	6 год.
	Разом	10 год.
	Етап 2. Робота на базі практики	
1.	Прибуття на базу практики, проходження необхідних інструктажів.	5 год.
2.	Ознайомлення із порядком роботи в редакції, узгодження завдань із керівниками від університету й бази практики.	5 год.
3.	Планування своєї роботи на базі практики.	3 год.

4.	Робота над власним звітом про роботу редакції.	60 год.
5.	Виконання індивідуального завдання.	5 год.
6.	Оформлення документації про проходження практики.	2 год.
	Разом	80 год.
	Усього	90 год.

3. Зміст і програма практики

- Прибуття на базу практики, проходження необхідних інструктажів.
- Узгодження завдань із керівниками від Університету й бази практики. Визначення напрямку діяльності студента в редакції.
- Залежно від типу медіа, де студенти проходять практику, вони повинні виконати відповідну програму.

Друковані / інтернет-видання

1. Вивчити структуру і штат редакційного колективу;
2. Ознайомитися з усіма етапами процесу комунікації медіа з аудиторією;
3. Вивчити систему планування діяльності редакції;
4. Ознайомитися з роботою відповідальних за формування контенту та їхніми обов'язками;
5. Ознайомитися зі специфікою формування стрічки новин інтернет-видання.
6. Закріпити знання та навички роботи над інформаційними жанрами (інтерв'ю, інформаційне повідомлення, репортаж);
7. Ознайомитися зі службовими обов'язками творчих працівників;
8. Спостерігати за діяльністю та ознайомитись із творчістю найбільш досвідчених журналістів редакції.
9. За період практики самостійно підготувати й опублікувати 1 власний матеріал (в іншому разі – на сторінці кафедри сайту НУБіП України), виконуючи редакційне завдання бази практики.

Радіо

1. Визначити обсяг радіомовлення радіостанції та способи поширення сигналу;
2. Ознайомитися з основними джерелами інформації;
3. Вивчити структуру і штат редакційного колективу;
4. Ознайомитися зі службовими обов'язками творчих працівників відділу інформації;
5. Ознайомитися з технічним оснащенням радіостудії, структурою редакції новин, стратегією формування інформаційного випуску та підготовчими етапами радіотрансляції;
6. Отримати навички роботи з аудіотехнікою у студійних і позастудійних умовах;
7. Удосконалити навички роботи в комп'ютерних програмах редагування аудіоматеріалів;
8. Закріпити знання та навички роботи над інформаційними жанрами (інтерв'ю, інформаційне повідомлення, репортаж);

9. Сформувати уявлення про різновиди радіопрограм;
10. Засвоїти технології підготовки і проведення програм у запису та в прямому ефірі.
11. За період практики підготувати до ефіру (й, за можливості, оприлюднити на базі практики, в іншому разі – на студентському радіо НУБіП України) 1 власний інформаційний та/або аналітичний матеріал, виконуючи редакційне завдання бази практики.

Телебачення

1. Ознайомитися з технічним оснащенням телестудії.
2. Отримати навички роботи з відеотехнікою у студійних і позастудійних умовах.
3. Вивчити структуру редакції новин, стратегію формування інформаційного випуску.
4. Ознайомитися з усіма етапами підготовки випуску новин до ефіру.
5. Удосконалити навички роботи в комп'ютерних програмах редагування відеоматеріалів.
6. Закріпити знання та навички роботи над інформаційними жанрами (інтерв'ю, інформаційне повідомлення, репортаж).
7. Ознайомитися зі службовими обов'язками творчих працівників;
8. Сформувати уявлення про різновиди програм.
9. Ознайомитися з усіма етапами процесу комунікації медіа з аудиторією.
10. Сформувати уявлення про технології виробництва аудіовізуальних програм.
11. За період практики підготувати (й, за можливості, оприлюднити на базі практики, в іншому разі – на телеканалі «Свій НУБіП») 1 власний матеріал, виконуючи редакційне завдання бази практики.

Інформаційний центр (інформаційна агенція, пресслужба, відділ зв'язків з громадськістю, PR/SMM-відділ)

1. Ознайомитися з усіма етапами процесу комунікації інформцентру/відділу з аудиторією.
2. Провести аналіз цільової аудиторії: дослідити соціально-демографічні характеристики ЦА, проаналізувати реакції на попередні інформаційні матеріали/заходи.
3. Ознайомитися з роботою відповідальних за формування контенту та їхніми обов'язками.
4. Вчитися створювати PR-матеріали (буклет, флаєр, презентація) для конкретної кампанії або заходу організації.
5. Готувати пресрелізи про актуальні події організації, створювати медіасписок та розсилати матеріал журналістам профільних видань.
6. Брати участь у плануванні та проведенні пресконференції, брифінгу або престуру, включно з підготовкою прес-кіту та координацію з медіа.
7. Вести соціальні мережі організації. Створити контент-план на тиждень та відстежувати показники залученості.
8. Вчитися адаптувати контент під різні платформи (створити два-три базовий пост та адаптувати його для інстаграму, фейсбуку, X тощо, враховуючи особливості кожної платформи).
9. Готувати інформаційні матеріали для медіа, наприклад: створити медіа-кіт організації, зокрема й фактшит (інформаційний бюлетень), біографії керівництва, якісні фото та контактну інформацію для преси.

10. Відпрацьовувати реагування на негативні коментарі: розробити алгоритм роботи з негативними відгуками в соцмережах та на практиці відповісти на кілька критичних коментарів або запитань.

11. За період практики підготувати й опублікувати щонайменше 2 власних матеріали, виконуючи редакційне завдання бази практики.

4. Обов'язки студентів-практикантів

1. Перед проходженням практики ознайомитися з її змістом.
2. Пройти інструктаж з техніки безпеки та охорони праці.
3. Ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики і суворо їх дотримуватися.
4. Своєчасно прибути на базу практики.
5. Виконувати всі завдання, передбачені програмою практики.
6. Нести відповідальність за виконану роботу.
7. Своєчасно оформити та подати на кафедру звітну документацію.
8. Захистити практику на кафедрі.

5. Звітна документація

Підтвердженням успішного проходження навчальної практики є звіт, який містить такі документи:

1. Щоденник практики (з печатками). Щоденник студенти заповнюють у довільній творчій формі з виразним авторським стилем, зазначаючи інформацію про роботу, яку вони виконували впродовж практики.

Щоденник – основний документ студента під час проходження практики, у який потрібно щодня коротко записувати усе, що зробив за день для виконання календарного графіка проходження практики.

2. Характеристику з місця практики (засвідчена). Характеристика – складник щоденника.

3. Звіт про проходження практики і творчий доробок студента-практиканта. Обсяг – 12–15 сторінок. Структура звіту: *титольний аркуш*, *зміст* (перелік розділів з указаними сторінками), *вступ* (короткий опис мети і завдання практики), *база практики* (коротка довідкова інформація про базу практики, керівник, виконувані функції, умови проходження практики тощо), *виконані завдання практики*, *результати* (докладний опис виконаної роботи, аналіз набутих / удосконалених умінь і навичок, використаних методів і методик підготовки журналістських матеріалів), *висновки* (підсумки, рекомендації, особисті враження), *додатки* (матеріали, що підтверджують виконані редакційні завдання).

У структурних частинах звіту потрібно відобразити:

- 3.1. *Укажіть короткий опис мети і завдання практики.*
- 3.2. *Подайте коротку інформацію про базу практики.*
- 3.3. *Назвіть місце проходження практики; прізвище, ім'я та по батькові керівника, його посаду.*
- 3.4. *Перелічіть функції, які виконували на базі практики. Уточніть, хто керував практикою у редакції, допомагав у підготовці матеріалів.*
- 3.5. *Зазначте умови проходження практики, ставлення персоналу установи, де проходила практика*
- 3.6. *Укажіть, чи план практики був складений відповідно до її програми і специфіки бази практики. Опишіть, як виконували заплановане (конкретизуйте, що саме було зроблено, а що не вдалося реалізувати і чому).*
- 3.7. *Проаналізуйте, який теоретичний матеріал узагальнено під час практики.*

3.8. *Означте, які матеріали за час проходження практики ви написали з власної ініціативи, а які – за завданням редакції. Сформулюйте, як оцінила редакція ваші матеріали.*

3.9. *Коротко охарактеризуйте методику підготовки і написання матеріалів.*

3.10. *Опишіть, у яких редакційних заходах вам вдалося взяти участь.*

3.11. *Зазначте, які компетенції (уміння й навички) вдалося вдосконалити, а які сформувати?*

3.12. *Окресліть труднощі, які виникали під час практики, вкажіть, як доводилося долати їх – самостійно чи з допомогою штатних працівників.*

3.13. *Надайте пропозиції щодо поліпшення організації навчальної практики.*

Щоб звіт був якісним, варто скористатися такими порадами:

- складіть план звіту перед початком практики;
- збирайте інформацію щодня, фіксуючи всі етапи роботи і в щоденнику (узагальнено), і в робочих записах (докладно);
- готуючи підсумковий варіант звіту, чітко дотримуйтеся структури звіту і порад щодо його наповнення;
- відредагуйте звіт.

6. Вимоги до оформлення звіту

Звіт про практику має бути роздрукований та належним чином оформлений:

1. Формат аркушів: А4.
2. Міжрядковий інтервал: 1 або 1,5.
3. Шрифт: Times New Roman, 14 пт.
4. Нумерація сторінок обов'язкова (внизу, посередині сторінки).

7. Підбиття підсумків і захист практики

Захист практики відбувається за участю викладачів кафедри журналістики, журналістів та студентів.

На захист студент готує **презентацію**, де вказує таку інформацію: титульний слайд (звіт про... , студент, керівники практики), довідка про базу практики, поставлені завдання від бази практики, опубліковані матеріали, неопубліковані матеріали, здобуті і/або вдосконалені навички, висновки.

Якщо матеріали не були опубліковані, студент подає для розгляду творчий доробок, який він підготував. Матеріали повинні бути засвідчені підписом керівника практики від бази практики.

Практика оцінюється за системою «незадовільно» / «задовільно», «добре», «відмінно». Оцінку «незадовільно» ставлять у випадку, коли студент не виконав програму практики, не отримав позитивної характеристики, не виявив ініціативи, не надав звітної документації, не підготував власні журналістські матеріали.

Оцінювання практики відбувається відповідно до «**Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України**» за 100-бальною шкалою.

8. Рекомендовані інформаційні джерела

Основна література

1. Абетка соціальних комунікацій : довідник / укл. Г. В. Горбенко/ за наук. ред. Л. Г. Масімової. К.: Жнець, 2014. 152 с.

2. Афанасьєва О. М. Ритуалізовані комунікативні практики в добу новітніх технологій. Філол. трактати. 2018. 10, № 2.
3. Вайшенберг З. Новинна журналістика: навч. посіб. / за заг. ред. В. Ф. Іванова та А. Коль. Київ : Академія української преси, 2005. 314 с.
4. Галудзіна-Горобець В. Феномен соціальних мереж у контексті сучасного інформаційного простору. Український інформаційний простір. Київ, 2021. 198 с.
5. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.
<https://imi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Mediakompas.pdf>
6. Гусак О. О. Роль редактора в інтернет-редакції нових медіа. Науковий журнал Комунікаційні технології. Київ, 2013. С. 126–132.
7. Досенко А., Погребняк І. Інтернет-журналістика: Комунікативні маркери. Навчально- методичний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 184 с.
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/33206/1/A_Dosenko_IJKM.pdf
8. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: Підручник — К.: Знання, 2006. — 628 с.
9. Михайлин І. Л. Основи журналістики. Підручник. 5-те вид. перероб. та доп.— К.: Центр учбової літератури, 2011 — 496 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Mykhailyn_Ihor/Osnovy_zhurnlistyky.pdf
10. Нагорняк М. В. Місце українського мережевого радіомовлення в масових інформаційних процесах. Медіатрансформації, рік другий: монографія. Київ, 2016. С.148–165.
<https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/03/Radiojournal-as-Originally-a-form-of-Radio-news-Broadcasting-communication-Ukraine-20-30-years-of-the-twentieth-century-Nahornyak-M..pdf>
11. Потятиник Б.В. Інтернет-журналістика / навч. посіб. Львів : ПАІС, 2010. 214 с.
http://institutes.lnu.edu.ua/mediaeco/wp-content/uploads/sites/2/2015/04/internet_journalism.pdf
12. Українська літературна вимова Микола Погрібний / платівка
<https://www.youtube.com/watch?v=2viI7mIvK04>
13. Шмідт Ян. Нова мережа: Ознаки, практики і наслідки веб 2.0 /Посібник для вузів / Пер. з нім. В. Климченко/ за заг. ред. В. Іванова. К.: Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2013. 284 с. <https://www.aup.com.ua/uploads/shm.pdf>

Додаткові ресурси

1. Детектор медіа. URL: <https://detector.media>
2. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/>
3. Комісія з журналістської етики. URL: <http://www.cje.org.ua/ua/code>

4. Національна спілка журналістів України. URL: <http://nsju.org/>
5. Репортери без кордонів. URL: <https://rsf.org/en>